

РЕШЕНИЕ

№ 3194

гр. София, 22.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 124 СЪСТАВ, в закрито заседание на двадесет и втори февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: И. Н. П.

като разгледа докладваното от И. Н. П. Гражданско дело № 20221110128413 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявени са искове с правна квалификация чл. 422 ГПК, вр. чл. 240, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗД – за установяване съществуването на задълженията на ответника за предоставяне на паричен заем по издадена заповед за изпълнение в заповедно производство за главница и лихви, както и присъждане на разноски по настоящото дело.

В исковата молба се твърди, че между страните на 11.10.2017 г. е сключен договор за потребителски кредит № PLUS -15357722, по силата на който бил предоставен кредит в размер на 15 100 лева за срок от 96 месец, обхваща периода от сключване на договора до 20.10.2025 г., съгласно погасителен план. Уговорени били 96 броя равни месечни вноски, всяка в размер на 269,31 лева. Ищецът изпълнил задължението си като предоставил уговорения заем по посочената от ответник банкова сметка, като последният след извършване на 14 месечни вноски, последната от които на 20.01.2019 г., преустановил плащанията по кредита. Страните уговорили в чл. 5 от договора, че кредитът става изискуем в пълен размер, ако кредитополучателят просрочи две или повече месечни вноски, считано от падежната дата на втората пропусната месечна вноска, а именно – 20.02.2019 г., от която дата се твърди че вземането е ликвидно и изискуемо в целия му размер. Посочва, че до длъжника било изпратено надлежно уведомление за обявяване на предсрочната изискуемост. Излага твърдения, че след образуване на заповедното производство и издаване на заповедта за изпълнение, ответникът е извършил плащания по кредита в размер на 1 200 лева, които били отнесени за погасяване на вземането по реда на чл. 76 ЗЗД. Моли за уважаване на установителните искове. В условията на евентуалност, в случай, че съдът приеме, че кредитът не е надлежно обявен за предсрочно изискуем предявява осъдителен иск за същите суми, като отправя искане исковата молба да послужи за уведомление за обявяване на кредита за предсрочно изискуем. Претендира разноски.

Ответната страна, чрез назначения от съда особен представител оспорва предявения иск по основание и размер. Излага твърдения, че кредитът не е надлежно обявен за предсрочно изискуем, поради липса на уведомяване на длъжника. По отношение на предявения в условията на евентуалност осъдителен иск прави възражение за погасяване на

вземанията с тригодишна давност. Моли за отхвърляне на иска.

Съдът, като обсъди относимите доказателства и доводите на страните, прие за установено следното:

Предявени са искове с правно основание чл. 422 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1, вр. чл. 240, ал. 1 и чл. 86 ЗЗД за признаване за установено, че ответникът Н. П. Н. дължи на ищеца /фирма/ (в качеството на правопреемник по договор за прехвърляне на търговско предприятие по чл. 15, ал. 1 ТЗ на /фирма/, чрез /фирма/, клон Б.) сумите, както следва: 13 503,37 лв. – главница по договор за потребителски кредит от 11.10.2017 г., ведно със законната лихва от 30.09.2020 г. до погасяването, както и сумата в размер на 3 582,89 лв., представляваща мораторна лихва върху главницата за периода от 20.01.2019 г. до 20.10.2025 г., за които суми в полза на /фирма/, чрез /фирма/, клон Б., е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК. по ч.гр.д. № 46789/2020 г. по описа на СРС, 124 състав.

За основателност на иска с правно основание чл. 422 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД в тежест на ищеца е да установи наличието на: валидно облигационно отношение между /фирма/, чрез /фирма/, клон Б. и ответника по договор за заем, по силата на което за ответника е възникнало задължението за плащане на процесната сума, а именно – предаване на ответника на паричната сума, предмет на договора за заем; изискуемост на задължението за връщане на предадената в заем сума, както и какъв е размерът на непогасеното задължение.

Видно от представения по делото договор за потребителски кредит № PLUS - 15357722 сключен между страните, се установява, че на 11.10.2017 г. е сключен писмен договор за потребителски кредит, по силата на който ищецът е предоставил на ответника в заем сумата в размер на 15 100 лв., като ответникът се е задължил да върне посочената сума на 96 броя месечни вноски в размер на 269,31 лв., включващи дължимата главница и възнаградителна лихва при лихвен процент от 7,84 %, годишен процент на разходите от 9,20 % и обща стойност на плащанията 25853,76 лв.

Съгласно заключението на приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза, сумата, предмет на договора, е получена от кредитополучателя на 12.10.2017 г. по банков път. Предаването на сумата следва и от самия договор, в който е налице изявление на кредитополучателя, с което същият е удостоверил, че е получил реално предоставената му в заем сума.

На основание чл. 5, изр. второ от договора за кредит при просрочване на две или повече месечни вноски и считано от падежната дата на втората непогасена вноска вземането на кредитодателя става предсрочно изискуемо в целия му размер, включително всички определени в договора надбавки.

Видно от заключението на съдебно-счетоводната експертиза, последната платена сума по договора е вноска № 14 с падеж на 20.12.2018 г., като след посочената дата по вноска № 15 с падеж 20.01.2019 г. и вноска № 16 с падеж 20.02.2019 г. не са налице редовни плащания, като следващото плащане е извършено едва на 05.03.2019 г. Вещото лице дава заключение, че към датата на депозиране на заявлението по чл. 410 ГПК непогасена е била главница в размер на 13 503,37 лева, както и възнаградителна лихва в размер на 3 777,38 лева, като остатък след извършени от ответника плащания в общ размер на 1 324,79 лева след обявяването на кредита за предсрочно изискуем на 20.02.2019 г. Видно от заключението, след образуване на настоящото производство до 07.02.2024 г. ответникът е извършил плащания в общ размер на 1600,03 лева, които банката е отнесла за погасяване на мораторна лихва в размер на 1275,24 лева и договорна лихва 324,79 лева, като към дата 07.02.2024 г. вещото лице дава заключение, че остатъка по кредита е в размер на 13 503,37 лева – главница, 3452,59 лева – договорна лихва и 3 241,14 лева – мораторна лихва.

Съгласно т. 18 от ТР № 4/2013 г. от 18.06.2014 г., постановено по т.д. № 4/2013 г. от ОСГТК на ВКС, постигнатата в договора уговорка, че при неплащане на определен брой вноски или при други обстоятелства кредитът става предсрочно изискуем и без да уведомява длъжника кредиторът може да претендира вземането си в пълен размер, не

поражда действие, ако заемотелят изрично не е заявил, че упражнява това право, което волеизявление да е достигнало до длъжника. Следователно, за да е налице предсрочна изискуемост като предпоставка за уважаването на иска по чл. 422 ГПК, по делото трябва да е доказано, че заемотелят е упражнил правото си да направи вземането си по договора за кредит предсрочно изискуемо преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, т.е. кредиторът да е уведомил длъжника за обявяването на предсрочната изискуемост на кредита. По делото е представена покана от 14.03.2019 г., адресирана до кредитополучателя, с която кредиторът е обявил вземанията си по договора за предсрочно изискуеми, но липсват доказателства, от които да се установява, че същата е връчена на кредитополучателя. Следователно, не се установява кредиторът да е уведомил длъжника за обявяването на предсрочната изискуемост на кредита преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение.

Вземането произтича от договор за кредит с определени срокове за плащане на отделните вноски, които са намерили отражение в договора за кредит и подписания към него погасителен план. Размерът и падежите на всяка вноска са определени в договора и за настъпването на изискуемостта им не е необходимо удостоверяването на обстоятелства по чл. 418, ал. 3 ГПК. В тази хипотеза искът по чл. 422, ал. 1 ГПК следва да се уважи в размер на изискуемите и неплатени вноски по кредита, отразени в договора за кредит, изискуемостта на които е възникнала до приключване на съдебното дирене – в този смисъл е т. 1 от ТР № 8/2017 г. от 02.04.2019 г. по т.д. № 8/2017 г. на ОСГТК на ВКС. Съгласно посоченото тълкувателно решение, допустимо е предявеният по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск за установяване дължимост на вземане по договор за кредит поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение. Предявеният по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост може да бъде уважен за вноските с настъпил падеж към датата на формиране на силата на пресъдено нещо (към датата на приключване съдебното дирене), въпреки че предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение.

В производството по чл. 422 ГПК съдът на основание чл. 235, ал. 3 ГПК е длъжен да вземе предвид всички обстоятелства от значение на спорното право, настъпили до приключване на съдебното дирене - т.9 от ТР № 4/2013г. по тълк. дело № 4/2013г. на ОСГТК. Сред тези факти са и тези, които водят до предсрочна изискуемост на вземането, без да се променя основанието, на което се търси защита на правата, което в случая е договорът за кредит. Правото на предсрочна изискуемост на кредита, уговорено в договора, е право на кредитора едностранно да измени договора, като отнеме на длъжника преимуществото на срока, за да не носи риска от изпадането на длъжника в неплатежеспособност, която се презумира при определената в договора продължителност на забавата в плащанията. При това предсрочната изискуемост само променя момента, в който кредиторът може да изисква плащане от длъжника и този момент може да настъпи и в хода на процеса. Съгласно приетото с Решение № 10 от 25.02.2020 г. по т. д. № 16/2019 г. на ВКС, ТК, Второ отделение, ако в исковото производство по реда на чл.415, ал.1 и чл.422, ал.1 от ГПК /без значение дали предявеният иск е установителен или осъдителен/, бъде установено, че потестативното право на кредитора да направи кредита предсрочно изискуем не е надлежно упражнено преди подаване на заявлението, но упражняването на това право се осъществи в исковото производство, не може да се отрече настъпването на изискуемостта на вземането. Когато изявлението на банката за обявяване на кредита за предсрочно изискуем е инкорпорирано в исковата молба или в отделен документ, представен като приложение към исковата молба, изявлението поражда правни последици с връчването на препис от исковата молба с приложенията към нея на ответника – кредитополучател, ако са налице предвидените в договора за кредит обективни предпоставки. Обявяването на кредита за предсрочно изискуем в исковото производство представлява правнорелевантен факт, който трябва да бъде съобразен от съда на основание чл. 235, ал. 3 ГПК в рамките на

претендираните суми. В този смисъл е и Решение № 147/26.01.2021 г. на ВКС, ТК, II отд. по т. д. №2256 по описа за 2019 г.

От договореното относно условията за предсрочна изискуемост на кредита и установеното по договора неизпълнение от страна на ответника, следва да се приеме, че на 16.05.2023 г. (с връчване на препис от исковата молба) е настъпила предсрочната изискуемост на кредита. В случая исковата молба обективира изявление на ищеца за настъпване на предсрочната изискуемост на кредита, след като се претендира целият размер на неиздължения кредит. Следва да се има предвид и е че трайната съдебна практика приема за редовно връчване на уведомлението за предсрочна изискуемост на особен представител, какъвто е и настоящия случай. Предвид изложеното съдът приема, че предявеният иск за непогасена главница по процесното съглашение е изцяло основателен.

Неоснователно е възражението на процесуалния представител на ответника, че процесните вземания за главница са погасени по давност. Съгласно чл. 110 ЗЗД всички вземания, за които законът не предвижда друг срок, се погасяват с изтичането на петгодишен давностен срок. За вземането за главница по договор за кредит законодателят не е установил специален срок за погасяването му по давност. Поради това следва да се приеме, че същото се погасява с петгодишен давностен срок на основание чл. 110 ЗЗД, който в настоящия случай не е изтекъл.

Частично основателна се явява и исковата претенция за заплащане на дължимата договорна лихва до сумата в размер на 3 452,59 лева за периода от 20.01.2019 г. до 20.10.2025 г., до който размер искът следва да бъде уважен, а в останалата част за сумата над 3 452,59 до пълния предявен размер от 3582,89 лева следва да бъде отхвърлена предвид извършените от ответника плащания в хода на процеса.

С оглед изхода на спора и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК в тежест на ответника следва да бъдат възложени сторените от ищеца съдебни разноски в заповедното производство съразмерно на уважената част от исковата претенция. Направените от ищеца разноски по ч. гр. д. № 46789/2020 г. възлизат на сумата общо от 409,23 лева, от които сумата в размер на 359,23 лева внесена държавна такса и сумата в размер на 50 лева юрисконсултско възнаграждение на процесуалния представител на страната, изчислено съобразно разпоредбата на чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 37 ЗПП вр. чл. 26 от Наредбата за заплащането на правната помощ, като по съразмерност ответникът следва да заплати сумата в размер на 406,11 лева.

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК ответникът следва да заплати направените от ищеца съдебни разноски в производството по 422 ГПК съразмерно на уважената част от исковата претенция. Сторените в настоящото производство разноски от ищеца възлизат на сумата общо в размер на 2 839,73 лева, от които сумата в размер на 352,73 лева довнесена държавна такса, 450 лева внесен депозит за изслушване на съдебно – счетоводна експертиза и сумата в размер на 100 лева юрисконсултско възнаграждение на процесуалния представител на страната, изчислено съобразно разпоредбата на чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 37 ЗПП вр. чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ, както и сумата в размер на 1 937 лева – депозит за особен представител, като ответникът следва да заплати по съразмерност на ищеца сумата в размер на 2818,06 лева.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявен от /фирма/ (в качеството на правопреемник по договор за прехвърляне на търговско предприятие по чл. 15, ал. 1 ТЗ на

/фирма/, чрез /фирма/, клон Б.) , ЕИК *****, със седалище и адрес на управление в /адрес/, срещу Н. П. Н., ЕГН *****, с постоянен адрес в /адрес/, установителен иск по реда на чл. 422 ГПК, че ответникът дължи на ищеца на основание чл. 240, ал. 1, вр. чл. 79, ал. 1 ЗЗД сумата в размер 13 503,37 лева, представляваща непогасена главница по договор за потребителски кредит № PLUS-15357722 от 11.10.2017 г., ведно със законната лихва върху нея от 30.09.2020 г. (датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение) до окончателно погасяване на вземането, както и на основание чл. 240, ал. 2 ЗЗД сумата в размер на 3 452,59 лева, представляваща възнаградителна лихва по договора за кредит да периода от 20.01.2019 г. до 20.10.2025 г., за които е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 27.01.2021 г. по ч. гр. д. № 46789/2020 г. по описа на СРС, 127-ми състав, **КАТО ОТХВЪРЛЯ** предявеният установителен иск с правно основание чл. 240, ал. 2 ЗЗД за договорна лихва за разликата над 3 452,59 лева до пълния предявен размер от 3 582,89 лева.

ОСЪЖДА Н. П. Н., ЕГН *****, с постоянен адрес в /адрес/ да заплати на /фирма/ (в качеството на правопреемник по договор за прехвърляне на търговско предприятие по чл. 15, ал. 1 ТЗ на /фирма/, чрез /фирма/, клон Б.) , ЕИК *****, със седалище и адрес на управление в /адрес/, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата в размер на 406,11 лева, представляваща сторени в заповедното производство разноски, както и сумата в размер на 2818,06 лева – разноски в настоящото производство.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва пред Софийския градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____